

nek előjárójában megkapták azt, ami nélkül az, hogy miként címezzük, teljesen mellékes, t. i. ha megkapták — gyermekük törvényesítését.

De megkapják-e? Németországban valószínűleg, de nálunk? Félő, hogy nem, mert hiszen alap törvény ekén kellene változtatni előjárójában. A lovagias magyar törvényhozók például igen világosan törvénybe iktatták azt, hogy »az apa nem is rokona gyermekének«...

S hogy csak a minapában egy szerencsétlen lány érdekében az árvaszéknél jártam, azt a kategorikus választ kaptam, hogy: »harctéren lévő férfit nem lehet ilyen kérdésekkel: molesztálni«...

Tekintve, hogy egy 17 éves leányról volt szó, akit az a férfi harcba menetele előtt olyan alaposan »molesztált«, hogy holta napjáig nem fog az átkától menekülni, — igazán nem láttam jogosultnak a hős ilyen megvédését: hiszen ha az a hős el talál esni, mielőtt valamiképen reparálhatná bűnét, úgy nemcsak az anyának, de a gyermeknek is meg lenne sorsa pecsételve. Már pedig — legalább az állam azt mondja — gyermekekre szükség van. Ép, egészséges gyermekekre meg éppen!

De hogy lehessen ép és egészséges az a gyermek, (amelyet születése percétől, — sőt jóval előbb — szegényen és nyomor sanyargat?)

Hogy legyen a társadalom hasznos tagja az az anya, aki páriának kénytelen magát érezni közöttünk? Ezekkel a szomorú tényekkel szemben olyan mindegy az, hogy kegyeskednek-e neki az »asszony« titulust megadni vagy sem.

Kenyér helyett: — habkoch.

Ruha helyett: — cifra broche!...

Milyen nevetséges. Milyen vétkesen könnyelmű, cinikus kibúvás!

Nem, nem! A németek sokkal igazságosabb és - p r a k t i k u s a b b szervezők, semhogy ilyen fél (vagy tized) rendelkezésekkel megelégedjenek. Nekik kell a gyermek, hogy belőle életerős nemzedék nőjjön. Nekik kell annak a gyermeknek az anyja — zülléstől óvottan; az anyaság szentsége által regenerálva; tisztára mosva; portól felemelve; emberré fejlődve. Ők meg akarják azt az anyát menteni, mert számtani táblázatokból állapították meg, hogy minden el nem züllött egyén, — ha férfi, ha asszony, — nemzeti érték.

Nagyon jól tudom, hogy a gyermekek törvényesítése ellen az erkölcs nevében hozakodnak elő a legtöbb érvel. Természetes, hogy semmi sem oly kívánatos, mint az, hogy minden gyermek házasságon belül szülessék s hogy ennek az eszményi állapotnak elérésére minden törvénnyel, neveléssel, elővigyázattal törekedni kell, — de! — egyelőre a gyermekek születnek. A törvénytelen gyermekek ezrei, százezrei, akiknek harctéren küzdő apját nem szabad az ő megélhetésük miatt »molesztálni«, szaporán születnek!... Ezért tehát, ha a társadalom nem akar Herodés nyomdokaiban ha-

„Frau.“

Írta: Gróf Teleki Sándorné.

Nem régen egy igen érdekes hír járta be a lapokat. Arról szólt, hogy a németek a harctéren elhalt hősök menyasszonyainak az »asszony« (Frau) címet fogják engedélyezni.

Ez a hír, így, ebben a formában, egyszerűen komikus. De nagyon valószínű, hogy a mostani hiányos külföldi tudósításokból valahogy kimaradt ennek a rendelkezésnek az alapfeltétele. Úgy kell lenni, hogy kimaradt, mert kik azok, akiknek azt a nagy kegyet a fejére akarják zúdítani pótféjkötő gyanánt? Ugyan kik? Vagy: érintetlen tisztaságukban visszamaradt özvegy-menyasszonyok, vagy: szerencsétlenné tett menyasszony-özvegyek. Tertium non datur. Most tehát e két csoporttal szemben két eset állhat elő: ha az előbbiekről van szó, náluk az a híres »asszony« titulust igazán nem fontos. Számukra ez nem jelenthet egyebet, mint egy hiúsági kérdésnek több vagy kevesebb kielégítését; holmi kis lelki-cukrászsüteményke hatásigilag engedélyezett ráigcsálását. De hogy az utóbbiak, a szerencsétlenné tett menyasszony-özvegyek megkapják-e vagy sem, ez már igen-igen fontos lehet, ha e kegy-

ladni, — muszáj a megmentésükről gondoskodni. Muszáj!

Ennek pedig nem az a módja, hogy nagy pöffeszkedéssel, az anyának a »Frau« — az «asszony» titulus ajándékozzák, de az, hogy a gyermekét ember-számba — és nem úgy mint eddig félig kutya —, félig szennyes rongy-számba vegyük. Nem. Sem őt, — sem az őt szülő anyját. Mert hiszen jusson eszünkbe egy nagy igazság, — az, — hogy a világon minden halált okozhat, — a parázs, a szikla, a rozsdás tű, amibe léphetünk s a száguldó gyorsvonal, amely el-kaphat, — az a csepp víz, amely légzőszervünkbe tévedt s az Óceán, amelybe belefúlhatunk, A kutyánk, macskánk, madarunk, háztetők, rózsakarónk, saját lépésünk, mozdulatunk, minden, minden. A világháború sok százféle halálától is eltekintve, minden! És e millió Halált rejtő mindennel, — a porszemtől az üstökös csillagig ihalált rejtő mindennel szemben, — csak egy van, laki életet ad ezen a világon, és ez az egy, — az Anya!

Ezzel szemben, — ezzel a ténnyel szemben, — hol marad az a dadogó, hebegő kis gyermekség, hogy őt Fraunak vagy asszonynak, nevezzük-e vagy sem? De Igenis, az fontos, hogy ha ő életet ad, — mi, a társadalom, gondoskodjunk arról, hogy az az élet ne váljék átokká, se az anyára, se a gyermekre, se pedig reánk!